

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.12.11>

ОСОБЛИВОСТІ ФІКСАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 175-1 КУПАП «КУРІННЯ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ У ЗАБОРОНЕНИХ МІСЦЯХ»

Бездольний Максим Юрійович,
кандидат юридичних наук,
в.о. доцента кафедри
адміністративного права
та адміністративного процесу
(Херсонський факультет
Одеського державного університету
внутрішніх справ, м. Херсон, Україна)

Стаття присвячена особливостям фіксації адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 175-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУПАП, Кодекс) «Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях».

Загальновідомим є факт, що тютюн – це повільно-діюча отрута, яка згубно впливає на організм людини у разі вживання нею тютюнових виробів, викликаючи залежність від вживання тютюну. Поширення куріння та інших способів вживання тютюнових виробів в Україні нині є головною загрозою здоров'ю, причиною інвалідності та передчасної смерті українців. За підрахунками Світового банку щорічно фінансові збитки в Україні від паління громадянами тютюнових виробів становлять декілька мільярдів доларів США.

Євросоюз постійно ініціює запровадження законів, підзаконних нормативно-правових актів та адміністративних положень держав-членів щодо виробництва, представлення та продажу тютюнових виробів і супутніх продуктів. Так, у країнах Євросоюзу 20 травня 2020 року набрала чинності заборона на продаж тютюнових виробів з ароматом ментолу. Це рішення було прийнято в рамках пакету заходів із боротьби з курінням ще в 2016 році, але воно почало діяти тільки зараз. Справа в тому, що для продукції, частка якої на тютюновому ринку перевищує 3 відсотки (наприклад, з ароматом ментолу), був передбачений перехідний період до 2020 року.

Обмеження вживання тютюнових виробів серед населення і доступ до них дітей, зменшення захворюваності, інвалідність і передчасна смертність громадян, пов'язані із вживанням тютюнових виробів, були основною метою прийняття Закону «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення», який визначив основні принципи та напрями державної політики щодо попередження куріння тютюнових виробів, зниження

рівня їх вживання серед населення, обмеження доступу до них дітей, охорону здоров'я населення від шкоди, що завдається їхньому здоров'ю внаслідок розвитку захворювань, інвалідності, а також смертності, спричинених курінням тютюнових виробів чи іншим способом їх вживання.

Ключові слова: тютюн, куріння, протокол про адміністративне правопорушення, технічні прилади та технічні засоби, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису.

**PECULIARITIES OF FIXATION OF ADMINISTRATIVE OFFENSE
PROVIDED FOR BY ARTICLE 175-1 OF THE CUP
“SMOKING OF TOBACCO PRODUCTS IN PROHIBITED PLACES”**

Bezdolny Maxim Yurievich,
Candidate of Law,
Acting Assistant Professor
at the Department of Administrative Law
and Administrative Process
(Kherson Faculty of the Odessa State
University of Internal Affairs, Kherson,
Ukraine)

The article is devoted to the peculiarities of fixing an administrative offense provided by Article 175-1 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses (hereinafter – КУрАП) “Smoking tobacco products in prohibited places”.

It is a well-known fact that tobacco is a slow-acting poison that has a detrimental effect on the human body when it uses tobacco products, causing dependence on tobacco use. The proliferation of smoking and other tobacco use in Ukraine is currently a major threat to health, causing disability and premature death for Ukrainians, and the World Bank estimates that the annual financial loss in Ukraine from tobacco smoking is several billion dollars. The European Union is constantly initiating the approximation of laws, regulations and administrative provisions of the Member States on the production, presentation and sale of tobacco products and related products.

For example, in the European Union on May 20, 2020, a ban on the sale of tobacco products with menthol flavor came into force. This decision was made as part of a package of measures to combat smoking in 2016, but it came into force only now. The fact is that for products whose share in the tobacco market exceeds 3 percent (for example, with the aroma of menthol), there was a transition period until 2020.

Restricting the use of tobacco products among the population, and especially the access of children to them, reducing morbidity, disability and premature mortality of citizens associated with tobacco use was the main purpose of the Law “On measures to prevent and reduce tobacco use and their harmful effects on public health” which defined the basic principles and directions of state policy on prevention of smoking of tobacco products, reduction of their use among the population, restriction of access to them of children, protection of public health from harm to their health due to disease, disability and mortality caused by smoking tobacco products or other means of their use.

Key words: tobacco, smoking, protocol on administrative offense, technical devices and technical means that have the functions of photography and filming, video recording.

Прийняття Закону «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» (далі – Закон) зумовило

внесення доповнень до КУпАП, а саме до статті 175-1 КУпАП «Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях», про те, що куріння тютюнових виробів забороняється у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради [1]. Тобто, куріння є об'єктивною стороною цього правопорушення.

Зазначений Закон визначив, що куріння тютюнових виробів – дії, що призводять до згорання тютюнових виробів, у результаті чого утворюється тютюновий дим, який виділяється в повітря та вдихається особою, яка їх курить [2]. Таким чином, саме активні дії (куріння тютюнових виробів) правопорушника повинні бути виявлені і зафіксовані під час припинення правопорушення, які в подальшому можуть бути використані як докази.

Доказуванням в адміністративному процесі є виявлення, збирання, закріплення, перевіряння й оцінювання інформації про фактичні дані, на підставі яких суд, орган владних повноважень, уповноважена посадова особа встановлюють наявність або відсутність обставин, що мають значення для всебічного, повного й об'єктивного розгляду та вирішення адміністративної справи [4, с. 31].

Відповідно до статті 251 КУпАП обов'язок щодо збирання доказів покладається на осіб, уповноважених на складання протоколів про адміністративні правопорушення, визначених статтею 255 цього Кодексу, а доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність цієї особи в його вчиненні та інші обставини, які мають значення для правильного вирішення справи.

Ці дані встановлюються протоколом про адміністративне правопорушення, поясненнями особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновком експерта, речовими доказами, показаннями технічних приладів і технічних засобів, які мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі, чи засобами фото- і кінозйомки, відеозапису, в тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі або в режимі фотозйомки (відеозапису), які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху та паркування транспортних засобів, актом огляду та тимчасового затримання транспортного засобу, протоколом про вилучення речей і документів, а також іншими документами [1].

Дуже часто під час припинення подібного правопорушення та притягнення особи до адміністративної відповідальності не можливо отримати поясненнями цієї особи у зв'язку з її відмовою. Крім того, не завжди є можливість отримати пояснення свідків або додати до матеріалів речові докази (тютюнові вироби), якими фіксуються активні дії правопорушника щодо куріння ним тютюнових виробів. Тому на момент притягнення винної особи до адміністративної відповідальності за скоєння такого правопорушення основним доказом є факт безпосереднього його виявлення органом (посадовою особою).

Вивчаючи статистику притягнення неповнолітніх осіб за скоєння ними адміністративних правопорушень, передбачених статтею 175-1 КУпАП, встановлено, що основними доказами їх провини є складений протокол про адміністративне правопорушення та письмові пояснення винної особи [5]. Відповідно до статті 252 КУпАП орган (посадова особа) оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрун-

тується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом і правосвідомістю [1].

Враховуючи викладені обставини, у особи, щодо якої складено адміністративний матеріал, під час оскарження прийнятого рішення у судовому порядку є реальна можливість уникнути відповідальності за скоєне адміністративне правопорушення, оскільки доказом по цій справі є тільки факт безпосереднього виявлення органом (посадовою особою) цього правопорушення, до якого може критично поставитися суд під час засідання.

На мою думку, особливістю фіксації адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 175-1 КУпАП, здебільшого є показання технічних приладів і технічних засобів, які мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису. Саме цей вид доказів є більш вагомим і може відігравати практично безспірний факт підтвердження скоєння особою адміністративного правопорушення вказаної категорії.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
2. Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>.
3. Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/40/ЄС від 3 квітня 2014 року «Про наближення законів, підзаконних нормативно-правових актів та адміністративних положень держав-членів щодо виробництва, представлення та продажу тютюнових виробів і супутніх продуктів і про скасування Директиви 2001/37/ЄС». Посилання: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/2014-40-es.pdf>.
4. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник. / М.М. Бурбик, М.В. Колесніков, А.В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>.